

ОБРАЗНИЙ ПРОСТІР АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЕТИЧНОГО ДИСКУРСУ (ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ)

Ненько В. С.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Таценко Н. В.

Тенденції та закономірності формування й функціонування в американській поезії словесно поетичних образів становлять пошук інтерес до вивчення серед дослідників.

Поняття словесно поетичного образу тлумачиться як текстовий конструкт, що поєднує в собі три іпостасі: передконцептуальну, концептуальну й вербальну.

Простеження особливостей розвитку словесно поетичного образу в американській поезії починається в найзагальніших періодах становлення й розвитку світової поезії, таких як класицизм, романтизм, модернізм і постмодернізм.

У класицизмі основними тропами, на яких побудовано словесно поетичний образ в американській поезії, є метафори-ототожнення, метафори-персоніфікації, метафори-порівняння, метонімії-символи. Особливості формування цих образів пов'язані з розвитком аналогового й асоціативного поетичного мислення та становленням парадоксального.

В період романтизму в американській поезії використовуються так звані подвійні метафори й подвійний оксюморон, які виникають як результат стилістичного прийому суположення – розміщення поруч, безпосереднього сусідства двох образів.

В результаті інтерпретаційно-текстового аналізу американської поезії визначено чинники, які зумовлюють видозміни словесно поетичних образів епохи модернізму й постмодернізму. На формування нових видів словесно поетичних образів – параболи й метаболи – впливають зміни у принципах побудови художніх текстів та особливості віршованого мовлення й поетичного стилю певного літературно-стильового напрямку американської поезії.

Образ-парабола в період модернізму є продуктом параболічного поетичного мислення, що увиразнюється у створенні особливих словесно поетичних образів. Прикладом слугує словесний поетичний образ-парабола У.Стівенса у вірші "Palaz of Hoon":

*It is the natural tower of all the world,
The point of survey, green's green apogee,
But a tower more precious than the view beyond,*

*A point of survey squatting like a throne,
Axis of everything.*

Словесні поетичні образи: "*the natural tower of all the world, The point of survey*" та "*green's green apoge*" – викликають певні труднощі в інтерпретації, оскільки вимагають знання інтертексту та індивідуальних символів поета, зокрема символу радості, що У. Стівенс втілює у слові *green*.

Словесний поетичний образ побудовано у традиціях постмодернізму. В ньому використано інтертекст: "*All the world's stage / And all the men and women merely players*" (Shakespeare); "*Dev-ill was after us / tricking up like Jehovah*" (Doolittle). Проте, згідно з художніми принципами постмодерну відбувається адаптація цитат до нового поетичного тексту, й у такий спосіб інтертекстуалізація слугує прийомом формування нових словесно поетичних образів або переосмислення відомих.

В образному просторі американської поезії виділяються архетипні, стереотипні, ідіотипні й кенотипні словесно поетичні образи, які виокремлюються на основі комплексу критеріїв – функціонального, семантичного, синтаксичного й когнітивного.

Прикладом архетипного є словесно поетичний образ "*Life is a bowl of cherries*" (Sandburg), бачимо, що він потребує знання змісту символів у англосаксонській та скандинавській традиціях, де вишня, так само як і яблуко, символізують плоди пізнання добра і зла, дари.

Зазвичай стереотипні поетичні образи втілені в постійно повторюваних епітетах: "*the blue clear sky*"; "*the bright golden sun*"; "*star eyes*"; "*pearl fog*"; "*the silver moon*"; "*gloomy fate*"; "*bitter days*"; "*the doggy life*"; "*sunny smile*"; поетичних порівняннях: "*cold as a stone*"; "*pretty as a flower*"; "*as white as snow*"; оксиморонах: "*sinful pleasure*"; "*painful pleasure*"; "*sweet sorrow*"; "*the living death*".

Саме різні типи словесно поетичних образів складають образний простір американського поетичного дискурсу. В ході історичного розвитку простежуються їх розвиток, вплив епохи на їх формування. Можна відмітити, що той чи інший словесно поетичний образ несе в собі певну комунікативну функцію, яку намагається передати автор поетичного твору.

Перекладацькі інновації: матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 13–14 березня 2014 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 172 с.